

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Agnieszka Huzarska

Turystyka kulturowa na Rzeszowszczyźnie w latach 1945–1989. Studium historyczno –antropologiczne

Słowa kluczowe:

turystyka kulturowa, Rzeszowszczyzna, Polska Rzeczpospolita Ludowa, historia, dziedzictwo kulturowe, atrakcje turystyczne.

Celem rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Turystyka kulturowa na Rzeszowszczyźnie w latach 1945–1989. Studium historyczno-antropologiczne* jest omówienie turystyki kulturowej na Ziemi Rzeszowskiej, jej poszczególnych rodzajów, jak również uwarunkowań w okresie Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej.

Turystyka kulturowa jest często definiowana jako te zachowania turystów, których motywacje do podróżowania mają charakter kulturowy, taki jak zwiedzanie miejsc będących dziedzictwem kulturowym, miejsc historycznych i pomników. Turystyka kulturowa to również podróże studyjne, wyjazdy literackie, wyjazdy na wydarzenia artystyczne i różnego rodzaju festiwale, poznawanie folkloru i sztuki ludowej, pielgrzymki i zwiedzanie miejsc związanych z religią, podróże mające na celu poznawanie przyrody oraz inne wyjazdy skoncentrowane na różnych aspektach kultury. Definicja jest często pogłębiana, aby objąć nią turystów uczestniczących w wydarzeniach kulturowych, bez względu na to czy jest to ich główny cel podróży czy nie.

Autorka rozprawy zdecydowała się przeprowadzić swoje badania ze względu na brak spójnego i całościowego ujęcia w zakresie antropologii historycznej turystyki kulturowej na Rzeszowszczyźnie w latach 1945–1989. Pomimo faktu, że wielu autorów podejmowało badania historyczne i kulturowe omawianego tematu, przyniosły one tylko częściowe ujęcie zagadnienia i żaden z autorów nie podjął inicjatywy stworzenia skonsolidowanego opracowania. Jednocześnie należy przyznać, że zasoby dotyczące zagadnienia turystyki kulturowej na Rzeszowszczyźnie są w rzeczywistości bardzo duże. Z tego względu autorka podjęła próbę omówienia wspomnianego tematu, biorąc pod uwagę tradycje turystyki

kulturowej na Ziemi Rzeszowskiej, przeszłą rzeczywistość poprzez odtworzenie wiedzy o niej, w centrum swojego zainteresowania preferując analizę zmian w obszarach kulturowych. Omówione zostały także różnorodne aspekty kulturowe, które dla turystyki były niepodważalne, oraz zabytki i miejsca uznane za dziedzictwo kulturowe regionu w odniesieniu do poszczególnych rodzajów turystyki kulturowej.

Kolejnym powodem determinującym rozpoczęcie badań w przyjętym zakresie terytorialnym było zainteresowanie autorki Ziemią Rzeszowską, dziedzictwem kulturowym tego rejonu, zakątkami, które po dzień dzisiejszy uczą nas historii, a w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pozwalały Polakom pamiętać czym była nasza kultura narodowa. Jeszcze innym powodem było ogólne zainteresowanie kulturą. Ponadto, specyfika omawianego okresu, kiedy system polityczny miał niewątpliwy wpływ na turystykę.

Najwyższą wartość dla udzielenia odpowiedzi na podjęty temat badawczy miały archiwalia i dokumenty zawierające dane dotyczące problemu głównego ujętego w temacie dysertacji. Równoległe z wyszukiwaniem informacji w zasobach archiwalnych, wykorzystano treści zawarte w literaturze dotyczącej tematu.

Praca składa się z pięciu rozdziałów.

Rozdział I pokazuje tradycje turystyki w Polsce i na Rzeszowszczyźnie, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów związanych z turystyką kulturową. Geograficzna charakterystyka regionu została zaprezentowana w rozdziale II, gdzie opisano ukształtowanie powierzchni, klimat, wody powierzchniowe, szatę roślinną i świat zwierzęcy.

Kolejne rozdziały są poświęcone różnym rodzajom turystyki kulturowej na Rzeszowszczyźnie w latach 1945-1989 i szczegółowo omawiają poszczególne typy należące do każdego rodzaju, zgodnie z ich podstawowymi definicjami. Rozdział III skupia się na turystyce kulturowej dziedzictwa kulturowego, turystyce muzealnej, turystyce literackiej i turystyce eventowej kultury wysokiej oraz możliwości podejmowania podróży tego rodzaju w omawianym okresie.

Udział turystyki kulturowej w edukacji społecznej to zagadnienia poruszone w rozdziale IV, gdzie omówiono podróże tematyczne i podróże seminaryjne.

Rozdział V, który stanowi najbardziej obszerną część dysertacji, jest poświęcony społecznemu zasięgowi turystyki kulturowej. Ten rozdział omawia wiele rodzajów turystyki kulturowej. Są to: turystyka miejska, turystyka wiejsko-kulturowa, turystyka etniczna, turystyka obiektów militarnych, turystyka obiektów przemysłowych i technicznych, turystyka żywej historii, turystyka eventowa kultury popularnej, turystyka kulturowo-przyrodnicza,

turystyka religijno-pielgrzymkowa, turystyka kulinarna, turystyka hobbystyczna i turystyka regionalna.

W dysertacji obszernie ukazano specyficzną formę turystyki, jaką jest turystyka kulturowa, szczegółowo ukazując poszczególne rodzaje takiej turystyki na Rzeszowszczyźnie w latach 1945–1989.

Uzupełnieniem rozprawy jest Indeks nazwisk, Indeks nazw geograficznych, Spis fotografii i Wykaz skrótów.